
Gabriela Pană Dindelegan (editor); Martin Maiden (editor consultant), *The Syntax of Old Romanian*, Oxford, Oxford University Press, 2016, 691 p.; *Sintaxa limbii române vechi*, București, Univers Enciclopedic Gold, 2019, 647 p.

The Syntax of Old Romanian (= SOR) a apărut inițial în limba engleză în colecția „Oxford Studies in Diachronic and Historical Linguistics”; versiunea românească reprezintă o traducere – realizată de autorii înșiși –, cu modificări minimale față de versiunea englezească (indicate mai jos).

SOR este prima lucrare monografică de sintaxă a limbii române vechi care abordează exhaustiv acest nivel al limbii. Adoptând periodizarea propusă de Ion Gheție, descrierea sintaxei limbii române vechi se bazează aproape exclusiv pe studiul unui corpus de 115 texte vechi, având ca interval de început perioada 1500-1510/1521 (*Psaltirea Hurmuzaki*/Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung) și ca interval de încheiere anul 1780 (Micu și Șincai, *Elementa lingua daco-romana sive valachicæ*). Respectând principiile filologiei românești, examenul textual a distins în mod atent textele „originale” (= texte scrise direct în română) de traduceri. SOR este, simultan, atât o sintaxă sincronică a perioadei vechi – pentru că discută sintaxa unui interval precis, delimitat ca o fază din istoria limbii române –, cât și o sintaxă diacronică, întrucât lucrarea surprinde o diacronie în interiorul perioadei vechi (luând ca punct de referință anul 1640), dar și față de perioada imediat următoare. Elementele de continuitate, dar și diferențele dintre latină și româna veche sunt puse în relief. De asemenea, urmând cu fidelitate principiile sintaxei parametrice moderne, observațiile privitoare la faza veche a românei sunt plasate într-un context comparat romanic și balcanic.

Materialul supus analizei este împărțit în 12 capitole: 1. *Introducere*, 2. *Verbul și argumentele sale*, 3. *Formele verbale nonfinite și construcțiile nonfinite*, 4. *Grupul nominal*, 5. *Adjectivul și grupul adjectival*, 6. *Adverbul și grupul adverbial*, 7. *Prepoziția și grupul prepozițional*, 8. *Coordonarea și conjuncțiile coordonatoare*, 9. *Structuri complexe*, 10. *Topica și problema configuraționalității*, 11. *Organizarea enunțului și fenomene discursive*, 12. *Concluzii*. Ca elemente de noutate, subliniem următoarele: întocmirea unei hărți care surprinde distribuția geografică a textelor românești vechi, precum și stabilirea unor convenții coerente de selecție a edițiilor de text vechi și de trimitere la acestea. Colectivul de lucru este un grup de cercetători și cadre didactice universitare, reprezentând Institutul de Lingvistică al Academiei Române „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” și Facultatea de Litere a Universității din București: Raluca Brăescu, Blanca Croitor, Andreea Dinică, Adina Dragomirescu, Mihaela Gheorghe, Dana Manea, Margareta Manu Magda, Carmen Mirzea Vasile, Isabela Nedelcu, Alexandru Nicolae, Irina Nicula Paraschiv, Dana Niculescu, Gabriela Pană Dindelegan, Camelia Stan, Emanuela Timotin, Oana Uță Bărbulescu, Andra Vasilescu, Rodica Zafiu. Profesorul Martin Maiden de la Universitatea din Oxford a contribuit la lucrare în calitate de editor consultant și de autor al secțiunii „1.3 Scurtă schiță a sistemului morfologic al românei vechi”.

Pentru a facilita accesul unui public cât mai larg la fenomenele specifice românei vechi, în versiunea englezească exemplele folosite spre ilustrare au fost formate după convențiile de glossare morfemică interlineară, cunoscute ca *The Leipzig Glossing Rules* (vezi <https://www.eva.mpg.de/lingua/pdf/Glossing-Rules.pdf>). În economia generală a lucrării, adoptarea acestui sistem de glossare a condus la o limitare a materialului faptic

folosit spre exemplificare; o parte dintre exemple au fost, așadar, transferate către o anexă online, disponibilă pe site-ul Institutului de Lingvistică (vezi www.lingv.ro, secțiune *The Syntax of Old Romanian*). Traducerea în limba română încorporează parțial această anexă online, măbind considerabil informația factuală a textului. Îmbogățirea materialului factual reprezintă, așadar, cea mai importantă deosebire față de originalul englezesc. Deosebiri mai subtile privesc folosirea terminologiei românești actuale, precum și a convențiilor și a simbolurilor românești de redactare și de tehnoredactare.

Alexandru Nicolae
Universitatea din București
Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române
alexandru.nicolae@unibuc.ro